

कृषी उन्नती योजना-राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत अन्नधान्य पिके व गळीतधान्य व तेलताड पिकांकरिता सन २०२०-२१ चा अखर्चित निधी ₹ २१५९.१८७ लाख पुनर्जिवित करून सन २०२१-२२ मध्ये अभियानांतर्गत अनुसूचित जाती प्रवर्गासाठी विनियोगात आणण्यास मान्यता प्रदान करणे.

महाराष्ट्र शासन
कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : असुअ-२०२१/प्र.क्र.९८/४-अ

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय विस्तार, मुंबई - ४०० ०३२

दिनांक : १६ मार्च, २०२२

संदर्भ:-

१. वित्त विभागाचे शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२१/प्र.क्र.४८/अर्थ-३, दि.१४/१०/२०२१
२. कृषि, सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग, कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र File No. 2-17/2021-NFSM (FTS:E-97270), Dated: 16/06/2021
३. कृषि आयुक्तालयाचे पत्र क्र/१विप्र .राअसुअप्रक्र/वाकृआ/.१२/मान्यता.प्र/१/१८९३, दि.१६/०५/२०२१
४. कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र .राअसुअ-२०२१/प्र.क्र.३७/१४-अ, दि.२४/०६/२०२१
५. कृषि आयुक्तालयाचे पत्र क्र.कृआ/वि.प्र.१/राअसुअ/निवि२१-२२/प्र.क्र.०७/३८१६२/२०२१, दि.२२/११/२०२१
६. कृषि व पदुम विभागाचे शासन निर्णय क्र.राअसुअ-२०२१/प्र.क्र.१०५/४-अ, दि.१०/१२/ २०२१
७. केंद्र शासनाचे पत्र जा.क्र. २-१५/२०२१ NFSM-Oilseeds, दि. ०९ जून, २०२१.
८. आयुक्तालयाचे पत्र जा.क्र. राअसु-गळित/२१-२२/प्र.मा.प्रस्ताव/प्र.क्र.१/वाकृआ/१८२४७/२१, दि.१० जून, २०२१
९. कृषि व पदुम विभागाचे शासन निर्णय क्र.राअसुअ-२०२१/प्र.क्र.३८/४-अ, दि.१८ जून, २०२१
१०. केंद्र शासनाचे पत्र F.NO. ३-४/२०२१ OP (SB),E-९८२०२, दि. १७ जून, २०२१.
११. कृषि व पदुम विभागाचे शासन निर्णय क्र.राअसुअ-२०२१/प्र.क्र.३८/४-अ, दि.२४ जून, २०२१
- १२.केंद्र शासनाचे पत्र F.NO. २-३९/२०२१ NFSM (OS), दि. १३ ऑगस्ट, २०२१.
- १३.कृषि व पदुम विभागाचे शासन निर्णय क्र.राअसुअ-२०२१/प्र.क्र.७५/४-अ, दि.३० ऑगस्ट, २०२१
१४. केंद्र शासनाचे पत्र जा.क्र.६-१३/२०२१-AAP(Coord/OS), दि. ०७ जुलै, २०२१
१५. आयुक्तालयाचे पत्र जा.क्र. राअसु-गळित/२१-२२/वि.मा.प्रस्ताव/अ.मा.वा./प्र.क्र.०३/२१/४२१९९, दि.२१ डिसेंबर, २०२१
१६. कृषि व पदुम विभागाचे शासन निर्णय क्र.राअसुअ-२०२१/प्र.क्र.१०५/४-अ, दि.१०/१२/ २०२१
- १७.आयुक्तालयाचे पत्र जा.क्र. राअसु-गळित/२१-२२/वि.मा.प्रस्ताव/अ.मा.वा./प्र.क्र.०३/२१/३७३४२, दि.१५/११/२०२१
१८. केंद्र शासनाचे पत्र जा.क्र.६-३२/२०२१-AAP(Coord/OS)TRFA(१०५५३५), दि. १०/०१/२०२१
१९. आयुक्तालयाचे पत्र जा.क्र. राअसु-गळित/२१-२२/वि.मा.प्रस्ताव/ प्र.क्र.०३/२१/१४६२, दि.१४/०१/२०२१
२०. सामाजिक न्याय विभागाचा शासन निर्णय क्र.बीजीटी-२०२२/प्र.क्र.४/अर्थसंकल्प (विधयो), दि.२८/०२/२०२२

प्रस्तावना:-

केंद्र शासनाने संदर्भाकित दि. १६ जून, २०२१ रोजीच्या पत्रान्वये सन २०२१-२२ करीता या अभियानांतर्गत अन्नधान्य पिकांकरिता (TRFA Pulses व कडधान्य बियाणे मिनीकीट सह) ₹ २२४८४.०० लाख इतक्या कृती आराखड्यास मंजूरी प्रदान केलेली आहे. त्यास दिनांक २४/०६/२०२१ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता प्रदान केलेली आहे.

तसेच केंद्र शासनाने सन २०२१-२२ मध्ये राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान- तेलबिया व तेलताड अभियानांतर्गत संदर्भांकित दिनांक ०९ जून २०२१ च्या पत्रान्वये अभियान क्र.०१ (गळीतधान्य) साठी रु.६९८४.०७ लाखाच्या मंजूर केलेल्या वार्षिक कृती आराखडयास शासनाने दिनांक १८ जून, २०२१ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता प्रदान केली आहे. सदर अभियानांतर्गत केंद्र शासनाने संदर्भांकित दिनांक १७ जून २०२१ च्या पत्रान्वये अभियान क्र.०३ (वृक्षजन्य तेलबिया) साठी रु.७८.४८४ लाखाच्या मंजूर केलेल्या वार्षिक कृती आराखडयास शासनाने दिनांक २४ जून, २०२१ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता प्रदान केली आहे. तसेच संदर्भांकित दिनांक १३ ऑगस्ट, २०२१ च्या पत्रान्वये TRFA (गळीतधान्य) साठी रु.११६.६७ लाखाच्या मंजूर केलेल्या वार्षिक कृती आराखडयास शासनाने दिनांक ३० ऑगस्ट, २०२१ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता प्रदान केली आहे.

सन २०२१-२२ मध्ये राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत अन्नधान्य पिकांकरीता दि.२८ जानेवारी, २०२२ च्या शासन निर्णयान्वये अनुसूचित जाती प्रवर्गाचा पहिल्या हप्त्याचा केंद्र हिस्सा रु.३४४.०३ व राज्य हिस्सा रु.२२९.३४ लाख असा एकूण रु.५७३.३७ लाख निधी यापूर्वी कृषि आयुक्तालयास वितरीत केला आहे.

आता सन २०२०-२१ मधील राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत अन्नधान्य पिकांसाठी प्राप्त केंद्र हिश्याच्या निधीपैकी राज्य शासनाकडे अखर्चित असलेला ₹ ५२६८.५२ लाख निधी सन २०२१-२२ मध्ये विनियोगात आणण्यासाठी केंद्र शासनाने संदर्भाधीन दि. ०२/११/२०२१ च्या पत्रान्वये अंतिम उपयोगीता प्रमाणपत्राच्या आधारे पुनर्जिवित करून दिला आहे. त्यापैकी राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान अंतर्गत अन्नधान्य पिकांकरिता अनुसूचित जाती प्रवर्गासाठी केंद्र हिश्याचा ₹८३७.५९० लाख निधी व त्यानुसार राज्य हिश्याचा ₹५५८.३९३ लाख निधी अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीवर वितरीत करणे आवश्यक आहे. तसेच राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत अन्नधान्य पिकांसाठी अनुसूचित जाती प्रवर्गाच्या अखर्चित निधीपैकी केंद्र हिस्सा ₹ ६.६३८ लाख + राज्य हिस्सा ₹ ४.४३४ लाख अभियानाच्या PFMS खात्यावरील रक्कम कृषि आयुक्तालयास वापरण्यास परवानगी देणे आवश्यक आहे.

तसेच सन २०२०-२१ मधील राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत तेलबिया व तेलताड पिकांसाठी प्राप्त केंद्र हिश्याच्या निधीपैकी राज्य शासनाकडे अखर्चित असलेला ₹ १४३९.४४ लाख निधी सन २०२१-२२ मध्ये विनियोगात आणण्यासाठी केंद्र शासनाने संदर्भाधीन दि. ०२/११/२०२१ च्या पत्रान्वये अंतिम उपयोगीता प्रमाणपत्राच्या आधारे पुनर्जिवित करून दिला आहे. त्यापैकी राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान- तेलबिया व तेलताड अभियानांतर्गत अनुसूचित जाती प्रवर्गाच्या अखर्चित निधीपैकी अनुसूचित जाती प्रवर्गासाठी केंद्र हिश्याचा ₹३२४.१८१ लाख निधी व त्यानुसार राज्य हिश्याचा ₹२१६.१२१ लाख निधी अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीवर वितरीत करणे आवश्यक आहे. तसेच राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत तेलबिया व तेलताड पिकांसाठी अनुसूचित जाती प्रवर्गासाठी केंद्र हिश्याचा ₹१२७.०९८ लाख निधी व त्यानुसार राज्य हिश्याचा ₹८४.७३२ लाख अभियानाच्या PFMS खात्यावरील रक्कम कृषि आयुक्तालयास वापरण्यास परवानगी देणे आवश्यक आहे.

सबब, राअसुअ-अन्नधान्य पिके व गळीतधान्य व तेलताड अभियानांतर्गत अनुसूचित जाती प्रवर्गाचा वित्तीय मान्यता द्यावयाचा पुनर्जिवित निधीचा तपशील पुढीलप्रमाणे आहे :

(₹ लाखात)

अ. क्र.	उपअभियान	उपलब्ध केंद्र हिस्सा			राज्य हिस्सा			एकूण एकंदर		
		BEAMS	PFMS	एकूण	BEAMS	PFMS	एकूण	BEAMS	PFMS	एकूण
१	राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान - अन्नधान्य पिके	८३७.५९०	६.६३८	८४४.२२८	५५८.३९३	४.४३४	५६२.८२७	१३९५.९८३	११.०७२	१४०७.०५५
२	राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान (तेलबिया व वृक्षजन्य तेलबिया)	३२४.१८१	१२७.०९८	४५१.२७९	२१६.१२१	८४.७३२	३००.८५३	५४०.३०२	२११.८३	७५२.१३२
एकूण		११६१.७७१	१३३.७३६	१२९५.५०७	७७४.५१४	८९.१६६	८६३.६८	१९३६.२८५	२२२.९०२	२१५९.१८७

सबब, अनुसूचित जाती प्रवर्गाचा PFMS संलग्न बँक खात्यावरील गतवर्षीचा अखर्चित रु. २२२.९०२ लाख निधीचा सन २०२१-२२ मध्ये विनियोग करण्यास शासन मान्यता देणे तसेच, सदर अखर्चित निधीपैकी शासन स्तरावर उपलब्ध असलेल्या केंद्र हिश्याच्या ₹ ११६१.७७१ लाख निधी व त्यास समरूप राज्य हिश्याच्या ₹ ७७४.५१४ लाख निधीस वित्तीय मान्यता प्रदान करून निधी वितरण करण्याबाबत शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय -

- सन २०२०-२१ मध्ये राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत अन्नधान्य व गळीतधान्य पिकांसाठी अनुसूचित जाती प्रवर्गाकरिता प्राप्त केंद्र हिश्याच्या निधीपैकी अखर्चित असलेला केंद्र हिश्याचा ₹ १२९५.५०७ लाख व त्यास आवश्यक राज्य हिश्याचा ₹ ८६३.६८ लाख असा एकूण ₹ २१५९.१८७ लाख निधी (रुपये एकवीस कोटी एकोणसाठ लाख अठरा हजार सातशे फक्त) पुनर्जिवित करून सन २०२१-२२ मध्ये सदर अभियानांतर्गत अन्नधान्य व गळीतधान्य पिकांकरिता (वरील तक्त्यात नमूद केल्याप्रमाणे) अनुसूचित जाती प्रवर्गासाठी विनियोगात आणण्यास मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.
- परिच्छेद क्र.१ मध्ये नमूद ₹ २१५९.१८७ लाख निधीपैकी राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत अन्नधान्य पिकांकरिता केंद्र हिश्याचा ₹ ६.६३८ लाख व राज्य हिश्याचा ₹ ४.४३४ लाख असा एकूण ₹ ११.०७२ लाख तसेच गळीतधान्य पिकांसाठी केंद्र हिश्याचा ₹ १२७.०९८ लाख व राज्य हिश्याचा ₹ ८४.७३२ लाख असा एकूण ₹ २११.८३ लाख निधी राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानाच्या PFMS : SNA संलग्न बँक खात्यावर शिल्लक असून तो सन २०२१-२२ मध्ये विनियोगात आणावा.
- परिच्छेद क्र.१ अन्वये पुनर्जिवित केलेल्या २१५९.१८७ लाख निधीपैकी राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत अन्नधान्य पिकांकरिता केंद्र हिश्याचा ₹ ८३७.५९० लाख (रु.आठ कोटी सदोतीस लाख एकोणसाठ हजार) व राज्य हिश्याचा ₹ ५५८.३९३ लाख (रु.पाच कोटी अठ्ठावन लाख एकोणचाळीस हजार तीनशे) असा एकूण ₹ १३९५.९८३ लाख तसेच गळीतधान्य पिकांसाठी केंद्र हिश्याचा ₹ ३२४.१८१ लाख (रु.तीन कोटी चोवीस लाख अठरा हजार शंभर) व राज्य हिश्याचा ₹ २१६.१२१ लाख (रु.दोन कोटी सोळा लाख बारा हजार शंभर) असा एकूण एकंदर ₹ ५४०.३०२ लाख निधी आयुक्त (कृषि) यांना अर्थसंकल्पित वितरण प्रणालीवर वितरीत करण्यात येत असून तो सन २०२१-२२ मध्ये पुढील लेखाशिर्षांतर्गत अर्थसंकल्पित करण्यात आलेल्या तरतुदीतून खर्ची टाकावा.

केंद्र हिश्याचे लेखाशिर्ष	राज्य हिश्याचे लेखाशिर्ष
मागणी क्रमांक एन-३ २४०१- पीक संवर्धन (००)(७८९) अनुसूचित जाती उपयोजना (००)(०५) कृषि उन्नती योजना- राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान-अन्नधान्य पिके (केंद्र हिस्सा) (६० टक्के) (अनुसूचित जाती उपयोजना) (२४०१ B१०५), ३३ अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक एन-३ २४०१- पीक संवर्धन (००)(७८९) अनुसूचित जाती उपयोजना (००)(०६) कृषि उन्नती योजना- राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान-अन्नधान्य पिके (राज्य हिस्सा) (४० टक्के) (अनुसूचित जाती उपयोजना) (२४०१ B११४), ३३ अर्थसहाय्य

- सन २०२१-२२ मध्ये राज्यात सदर अभियानाची अमंलबजावणी व सनियंत्रण करण्याच्या दृष्टीने निधी आहरण व वितरण करणेसाठी पुढीलप्रमाणे नियंत्रण तसेच आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

स्तर	नियंत्रण अधिकारी	आहरण व संवितरण अधिकारी
आयुक्तालय स्तर	आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, पुणे	सहाय्यक संचालक (लेखा-१) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे.

५. या शासन निर्णयान्वये राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत अन्नधान्य व गळितधान्य पिकांकरीता उपलब्ध करून देण्यात येणाऱ्या केंद्र व राज्य हिस्साच्या ₹ २१५९.१८७ लाख निधीचे PFMS प्रणालीवर संबंधिताना जिल्हा निहाय/ कार्यालय निहाय वाटप करण्याकरीता संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) यांना प्राधिकृत करण्यात येत असून अभियानांतर्गत वितरीत निधी PFMS प्रणालीद्वारे खर्ची टाकावा.
६. सदर निधी खर्च करताना संदर्भाधीन अ.क्र.४ व ९ येथील दि. २४/०६/२०२१ व दि.१८/०६/२०२१ च्या शासन निर्णयातील अटी, शर्ती व कार्यपद्धतीचे पालन करण्यात यावे.
७. हा शासन निर्णय वित्त विभागाचे शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२१/प्र.क्र.४८/अर्थ-३, दि.१४/१०/२०२१ व अर्थसं-२०२१/प्र.क्र.४८/अर्थ-३, दि.०३/०२/२०२२ नुसार विहित केलेल्या अटीची पूर्तता होत असल्याने तसेच, सदर परिपत्रकानुसार या विभागास प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.
८. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.३९/व्यय-१४, दि.२१/०१/२०२२ अन्वये व सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या दि.२८/०२/२०२२ च्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या मान्यतेने निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्यांचे सांकेतांक २०२२०३१६११३४५४०३०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(महेंद्र घाडगे)
कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

- १) मा. मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव
- २) मा. राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव
- ३) मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा, विधानमंडळ, मुंबई
- ४) मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद, विधानमंडळ, मुंबई
- ५) प्रधान सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ६) आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (५ प्रती)
- ७) संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, पुणे
- ८) सर्व जिल्हाधिकारी
- ९) सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक
- १०) सर्व जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी
- ११) सर्व कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद
- १२) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
- १३) सर्व मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद

- १४) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ, शास्त्रीनगर, अकोला.
- १५) सह संचालक लेखा व कोषागरे, संगणक कक्ष, नवीन प्रशासकीय भवन, पाचवा मजला, मंत्रालयासमोर,
मुंबई - ३२
- १६) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञयेता / लेखा परिक्षा) महाराष्ट्र १/२, मुंबई / नागपूर
- १७) महालेखाकार (स्थानीय निकाय लेखापरिक्षा व लेखा), प्रतिष्ठा भवन, १०१ महर्षी कर्वे मार्ग,
मुंबई-४०० ०२०
- १८) नियोजन विभाग (कार्यासन - १४३१ / कार्यासन - १४४४), मंत्रालय, मुंबई - ३२
- १९) वित्त विभाग (व्यय-१) / अर्थसंकल्प - १३), मंत्रालय, मुंबई - ३२
- २०) निवडनस्ती (कार्यासन-४अ).